

[Time: 2½ Hours]

[Marks:75]

Please check whether you have got the right question paper.

- N.B:
1. All questions are COMPULSORY.
 2. Figures to the right indicate FULL MARKS.
 3. Support your answer with examples.

- Q. 1** Answer **any five** of the following (To be answered in not more than 5 sentences each) **(15)**
- Ozone depletion
 - Deforestation
 - CEDAW
 - RTI Act
 - POCSO Act 2012
 - Naxalism
 - Objectives of SEZ
 - AFSPA
- Q. 2** a) What are the reasons for climate change? Discuss the consequences and highlights international concerns to control climate change. **(15)**
- OR**
- b) Environmental movement come across with desirable changes. Explain the statement with reference to any two environmental movement. **(08)**
- c) Analyse the various issues of child rights with special reference to CRC. **(07)**
- Q. 3** a) Analyse whether the domestic violence act of 2012 has been effective in establishing healthy family life. **(15)**
- OR**
- b) Explain in detail the significance and important features of Right to education 2009. **(08)**
- c) Write a note on terrorism in India. **(07)**
- Q. 4** a) Discuss the various tribal issues and types of tribal movement held in India. **(15)**
- OR**
- b) Discuss the reasons for conflict in North East India. **(08)**
- c) Explain the role of MIDC in Industrial development of Maharashtra. **(07)**
- Q. 5** Write short notes on **any of the three** of the following: **(15)**
- a) Displacement
 - b) Police reform
 - c) Socio-economic implications of rural indebtedness
 - d) National food security act 2013
 - e) Whistle blower act 2011

[वेळ: 2 $\frac{1}{2}$ तास]

[गुण: ७५]

Please check whether you have got the right question paper.

- सूचना: 1. सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2. उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र. १ खालीलपैकी कोणतेही पाच उत्तरे लिहा. (जास्तीत जास्त पाच ओळीमध्ये) (१५)

- अ) ओझोनचा क्षय
- ब) निर्वनी करण
- क) CEDAW
- ड) माहिती अधिकार कायदा
- इ) पॉकसो कायदा २०१२
- ई) नक्षलवाद
- उ) सेझची उद्दिष्टे
- ऊ) लष्कर विशेषाधिकार कायदा (AFSPA)

प्र. २ अ) वातावरण बदलाची कारणे काय आहेत? वातावरण बदलाचे परिणाम चर्चा करा. वातावरणातील (१५)

बदल नियंत्रित करण्यासाठीचे आंतरराष्ट्रीय प्रयत्न अधोरेखित करा.

किंवा

ब) पर्यावरण चळवळी या इच्छित बदलासाठी कारक ठरतात. सदर विधान कोणत्याही दोन पर्यावरण (०८)

चळवळीच्या अनुषंगाने स्पष्ट करा.

क) CRC च्या विशेष संदर्भाने बाल हक्काचे विविध मुद्द्याची चिकित्सा करा. (०७)

प्र. ३ अ) कौटुंबिक व घरगुती हिंसाचार कायदा २०१२ हा आनंदी कौटुंबिक आयुष्यासाठी परिणामकारक (१५)

ठरला आहे का? चिकित्सा करा.

किंवा

प्र. ३ ब) शिक्षण हक्क कायदा २००९ ची उपयोगिता व महत्वाची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा. (०८)

क) भारतातील दहशतवादावर टीप लिहा. (०७)

प्र. ४ अ) आदिवासींचे विविध मुद्दे चर्चा करा. भारतातील आदिवासी चळवळीचे प्रकार चर्चा करा. (१५)

किंवा

प्र. ४ ब) पूर्वोत्तर भारतातील संघर्षाची कारणे चर्चा करा. (०८)

क) महाराष्ट्राच्या औद्योगिक विकासातील महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळाची भूमिका स्पष्ट (०७)

करा.

प्र. ५ कोणत्याही तीन टीपा लिहा. (१५)

अ) विस्थापन

ब) पोलीस सुधारणा

क) ग्रामीण कर्जबाजारीपणाचे सामाजिक व आर्थिक परिणाम

ड) राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा कायदा २०१३

इ) व्हिसल ब्लोअर कायदा २०१३
